

Folketingets Socialudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
post@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2023 - 2153

Doknr.
680059

Dato
29-03-2023

Folketingets Socialudvalg har d. 3. marts 2023 stillet følgende spørgsmål nr. 134 (alm. del) til social- og boligministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mette Thiesen (DF).

Spørgsmål nr. 134:

"Vil ministeren kommentere dokumentaren "Pigen på den lukkede", som kan ses på TV2 Play og oplyse, hvilke ordentlige behandlingstilbud der er til folk med flerartede problematikker, f.eks. både massivt misbrug af euforiserende stoffer samt psykiske diagnoser?"

Svar:

Dokumentaren "Pigen på den lukkede" viser med al tydelighed, hvordan misbrug og psykisk lidelse ofte hænger sammen, og hvorfor der er behov for en bedre indsats til målgruppen. Når man både kæmper med psykiske lidelser og misbrug, skal man selvsagt ikke risikere at falde mellem to stole uden den nødvendige hjælp.

Dette er netop baggrunden for, at den daværende regering, Danske Regioner og KL med aftalerne om regionernes og kommunernes økonomi for 2023 blev enige om, at der fra 2024 skal påbegyndes en trinvis ibrugtagning af et regionalt forankret samlet dobbeltdiagnosetilbud.

Et samlet dobbeltdiagnosetilbud skal sikre en mere sammenhængende og helhedsorienteret behandling for målgruppen.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet kan ikke give et samlet overblik over behandlingstilbud til borgere med flerartede problematikker, fx både stofmisbrug og psykiske diagnoser. Der findes på Tilbudsportalen oplysninger om tilbud på socialområdet, herunder om de målgrupper, de henvender sig til. Tilbuddene kan have flere afdelinger, og afdelingerne kan henvende sig til en eller flere af 46 forskellige målgrupper.

Der var på Tilbudsportalen pr. 31. december 2022 i alt 75 afdelinger, som var godkendt til behandling af stofmisbrug og/eller som anbringelsessted, og som henvendte sig til personer med stofmisbrug og psykiske vanskeligheder. Afdelingerne er fordelt på 47 tilbud. Målgruppekategorien "psykiske vanskeligheder" indeholder forskellige målgrupper, fx borgere med spiseforstyrrelse, stressbelastning, angst og depression. På baggrund af målgrupperne angivet på Tilbudsportalen er det dog ikke muligt at se, hvorvidt afdelingen henvender sig til borgere, som har en kombination af de to

udfordringer, eller om afdelingen henvender sig til personer, der har de enkelte udfordringer særskilt.

Til brug for besvarelsen har Social-, Bolig og Ældreministeriet indhentet følgende bidrag fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, hvortil jeg kan henvise:

”Indenrigs- og Sundhedsministeriet har fra Sundhedsstyrelsen indhentet følgende bidrag, hvortil ministeriet kan henholde sig:

Mennesker med psykiske lidelser og samtidigt misbrug (ofte også omtalt som mennesker med dobbeltdiagnose) er ofte multisyge med både psykisk og somatisk sygdom. Samtidig er der tale om en gruppe med udfordrende komplekse sociale forhold, som gør, at de har behov for rådgivning og støtte til at håndtere deres sociale problemer.

Det er ikke muligt at give et samlet overblik over behandlingstilbud til personer med psykisk lidelse og samtidigt misbrug af euforiserende stoffer. Dette vil kræve en nærmere kortlægning, idet der er stor regional og kommunal variation i de specifikke tilbud til målgruppen både ift. organisering og indhold. Der foregår derudover løbende afprøvninger af indsatser for at forbedre behandlingen til mennesker med dobbeltdiagnose, bl.a. med henblik på at fremme koordinationen af de forskellige behandlingstiltag, som er nødvendige for at hjælpe personer med flerartede problematikker. Den samlede mængde af behandlingstilbud ændrer sig således løbende og kan til en vis grad være afhængig af rekruttering og prioritering af de kompetencer/den faglighed, som er i det enkelte rusmiddelcenter eller den enkelte psykiatriske afdeling.

Behandlingen af psykiske lidelser varetages i dag i regionalt regi, mens misbrugsbehandlingen varetages i kommunalt regi. Behandlingen af personer med psykisk lidelse og samtidigt misbrug kan foregå i parallelle forløb (som kan have en større eller mindre grad af tæt tværsektoriel koordinering), hvor behandlingen varetages i hhv. kommune og region; eller i integrerede forløb, hvor behandling af både psykisk lidelse og misbrug er samlet i regionen eller kommunen.

Eksempler på eksisterende behandlingstilbud

Parallelle (herunder koordinerede) behandlingstilbud

Behandling af mennesker med samtidig behandlingskrævende psykisk lidelse og rusmiddelmisbrug foregår i dag oftest som parallelle behandlingstilbud i henholdsvis kommunalt og regionalt regi med varierende grad af koordination. Den psykiske lidelse behandles afhængig af sværhedsgrad i den regionale psykiatri, speciallægepraksis eller almen praksis.

Der findes flere velfungerende parallelle behandlingstilbud. Eksempelvis kan nævnes:

Koordineret, parallel behandling i ambulant, psykoterapeutisk regi (APU)
Ambulatorie for Psykoterapeutisk Udvikling (APU) på Psykoterapeutisk Center Stolpegård i Region Hovedstadens Psykiatri (RHP) har siden 2017 udviklet, evalueret og forbedret en ny model for specialiseret og sammenhængende behandling for mennesker med ikke-psykotisk psykisk sygdom og en samtidig

rusmiddelproblematik (dobbeltdiagnoser) på tværs af sektorer. APU samarbejder med 11 kommuner i Region Hovedstaden.

Modellen udgøres af specialiseret, evidensbaseret og fleksibel psykoterapi og psykiatrisk behandling med brugeren i centrum, recovery-orienteret praksis med brugerinddragelse og medarbejdere med brugererfaring samt koordineret tværsektorielt samarbejde med faste netværksmøder og koordinering af behandlingsindsatser for at skabe kontinuitet og sammenhæng på tværs af region og kommune.

Målgruppen er brugere i voksenpsykiatrien på 18 år og opefter med angstlidelser, OCD, PTSD, depression samt emotionel ustabil personlighedsstruktur og ængstelig evasiv personlighedsstruktur og en samtidig rusmiddelproblematik, der har ret til psykiatrisk behandling i ambulante pakkeforløb og kommunal rusmiddelbehandling.

Koordineret, parallel behandling i regi af F-ACT (SPOR)

Målgruppen for SPOR er mennesker med svær psykisk sygdom og samtidig rusmiddelproblematik, der resulterer i en belastningsgrad, som medfører behov for en sammenhængende psykiatrisk og rusmiddelbehandling på tværs af regionens psykiatriske F-ACT- og OPUS-ambulatorier og kommunernes rusmiddelindsatser (kommunalt/privat). Det drejer sig typisk om patienter med psykoselidelser, bipolar lidelse, svære personlighedsforstyrrelser eller affektive lidelser.

Arbejdet med SPOR bliver administreret på Psykiatrisk Center Amager, hvor hospitalsledelsen i Region Hovedstadens Psykiatri i 2021 nedsatte en modelcelle for at udvikle og afprøve sammenhængende psykiatri- og rusmiddelbehandling. Indledningsvist er der udviklet en model for koordinering af behandlingen, men fremadrettet skal der også udvikles og afprøves former for integreret behandling.

Psykiatriens Hus i Silkeborg

Psykiatriens Hus i Silkeborg er et eksempel på hvordan man har sikret et tæt samarbejde mellem behandlingspsykiatrien i Region Midtjylland og socialpsykiatri- og rusmiddelsektionen i Silkeborg Kommune. I Psykiatriens Hus sidder kommunale og regionale medarbejdere under samme tag. Huset samler helt konkret begge parter tilbud samt nogle fælles tiltag, hvilket sikrer, at borgerne modtager et mere sammenhængende tilbud.

Integrerede behandlingstilbud

Der eksisterer aktuelt kun få integrerede behandlingstilbud i enkelte regioner/kommuner. De kan være forankret i den regionale psykiatri eller i den kommunale rusmiddelbehandling. Her gives eksempler på begge.

Afdeling M på Psykiatrisk Center Sct. Hans

Afdeling M har eksisteret siden 2000 og varetager behandling af patienter med alvorlig psykisk lidelse og svært behandleligt misbrug (dobbeltdiagnose). Det er således et behandlingstilbud til en sårbar gruppe, der oftest ikke har et behandlingstilbud.

Under et indlæggelsesforløb på afdeling M, et såkaldt Fjordhusforløb, tilbydes der integreret psykiatri og rusmiddelbehandling i kognitiv miljøterapi. Der er en fast behandlingsmæssig ramme/koncept, baseret på Kognitiv Adfærdsterapi i en ramme af kognitiv miljøterapi. Der tilbydes desuden behandlingsforløb med Dialektisk Adfærdsterapi (DAT) til udvalgte patienter. Der tilbydes en tværfaglig indsats afhængig af den enkelte patients problemer og behov. Afdelingen har 76 sengepladser.

Siden 2020 er der yderligere implementeret KISA (Kognitivt Indslusnings Stabiliserings Afsnit). Dette består af 6 senge, hvor patienter er indlagt 1-4 uger til stabilisering før et længere Fjordhusforløb. Her indgår elementer fra den adfærdsterapeutiske del af kognitiv adfærdsterapi og den motiverende samtale.

Specialambulatoriet

Siden 2018 har Region Hovedstaden haft Specialambulatoriet, som tilbyder integreret opsøgende ambulans psykiatri- og rusmiddelbehandling til de mest krævende patienter. Henvisningskriterierne hertil er kronisk psykotisk lidelse eller tilbagevendende stofudløste psykoser kombineret med et kompliceret misbrug, dvs. ikke alkoholmisbrug alene. Patienterne udviser ligeledes ustabilitet, adfærds- og samarbejdsproblemer. Specialambulatoriet er således et ambulans behandlingstilbud til den gruppe, som ikke kan rummes i andre tilbud.

Sengeafsnit til patienter med dobbeltdiagnoser – Psykiatrisk Afdeling i Vejle
I Vejle har man siden 2020 samlet alle patienter med dobbeltdiagnose på ét sengeafsnit. Der er 15 sengepladser. De fleste af pladserne er til akutte indlæggelser, typisk ca. 18 dage, til stabilisering af patienter og til afklaring af, hvad der efterfølgende skal ske. Der tilbydes motiverende samtaler og social indsats via socialrådgivere. Der er tre sengepladser til længerevarende indlæggelser (ligesom på afdeling M på Sct. Hans), hvor patienterne typisk er til afrusning og er motiverede til at blive stoffri. Her sker også udredning, når patienterne er stoffri.

Vista Balboa

Vista Balboa er forankret i Odense kommune og er et rehabiliterings- og behandlingstilbud til mennesker med svære psykiske lidelser, et omfattende stof- og/eller alkoholmisbrug, og som følge heraf har massive vanskeligheder med at få hverdagslivet til at fungere. Der er ofte tale om borgere, der ikke kan profiterere af og fastholde kontakten til de allerede eksisterende tilbud, blandt andet fordi de ikke er i stand til selv at kontakte og møde kontinuerligt disse steder. Før endelig visitation indgår der overvejelser om, hvorvidt andre tilbud i psykiatrien kan favne opgaven.

Vista Balboa består af et opsøgende ACT-team og et dagbehandlingstilbud. Ligeledes findes et botilbud, Vista Hus, der har plads til 5 beboere, og er et §107- og §108-tilbud (jf. Serviceloven) om et kortere- eller længerevarende ophold for de borgere, der af forskellige årsager ikke kan bo i egen bolig.”

Med venlig hilsen
Pernille Rosenkrantz-Theil
Social- og boligminister